РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

11 септември 2007 година *

По дело C-287/05

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Centrale Raad van Beroep (Нидерландия) с акт от 15 юли 2005 г., постъпил в Съда на 18 юли 2005 г., в рамките на производство по дело

D. P. W. Hendrix

срещу

Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas, г-н K. Lenaerts, г-н P. Kūris и г-н E. Juhász, председатели на състави, г-н G. Arestis, г-н A. Borg Barthet, г-н M. Ilešič, г-н J. Malenovský, г-н U. Lõhmus и г-н J.-C. Bonichot (докладчик), съдии,

* Език на производството: нидерландски.

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-жа M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 ноември 2006 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за M. Hendrix, от адв. M. J. Klinkert, advocaat,

— за Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, от г-н F. W. M. Keunen, Senior jurist,

— за нидерландското правителство, от г-жа H. G. Sevenster и г-н M. de Grave, в качеството на представители,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-жа C. White и г-н Z. Bryanston-Cross, в качеството на представители, подпомагани от г-н D. Anderson, QC,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н D. Martin и г-н P. van Nuffel, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 март 2007 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, параграф 2а от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, изменен и актуализиран с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 година (ОВ L 28, 1997 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 4, стр. 35 и поправка в ОВ L 32, 2008 г., стр. 31), изменен с Регламент (ЕО) № 1223/98 на Съвета от 4 юни 1998 година (ОВ L 168, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 60, наричан по-нататък „Регламент № 1408/71“), както и до обхвата на членове 12 ЕО, 18 ЕО, 39 ЕО, а също и на член 7, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11).

2 Запитването е отправено в рамките на спора между г-н Hendrix и Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (Управителен съвет на Института за социално осигуряване на работниците и служителите, наричан по-нататък „UWV“). Жалбоподателят в главното производство оспорва отказа на последния да му отпусне обезщетение съгласно Закона за подпомагане при неработоспособност на младежи с увреждания (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) от 24 април 1997 г. (Stb. 1997 г., № 177, наричан по-нататък „Wajong“), поради това че не пребивава в Нидерландия.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Член 2, параграф 1 от Регламент № 1408/71, който определя лицата, попадащи в приложното му поле, гласи:

„Настоящият регламент се прилага за заети лица, самостоятелно заети лица и студенти, към които се прилага или е било прилагано законодателството на една или повече държави-членки и, които са граждани на държава-членка [...], както и към членовете на техните семейства и преживелите ги лица."

4 Съгласно член 4 от Регламент № 1408/71, озаглавен „Уредени въпроси":

„1. Настоящият регламент се прилага за цялото законодателство, което се отнася до следните клонове на социална сигурност:

а) обезщетения за болест и майчинство;

б) обезщетения за инвалидност, включително обезщетенията за поддържане или подобряване на способността за печалба на доходи;

[...]

2а. Настоящият регламент се прилага за специални обезщетения, независещи от вноски, които са предвидени съгласно друго законодателство или схеми, освен посочените в параграф 1, или които са изключени по силата на параграф 4, когато въпросните обезщетения са предназначени:

а) да осигуряват допълнително, заместващо или спомагателно покритие за рисковете, посрещани от клоновете на социална сигурност, посочени в параграф 1, букви от а) до з);

или

б) единствено като специфична закрила за лица с увреждания.

[...]

4. Настоящият регламент не се прилага за социално [...] подпомагане [...]“

5 Що се отнася до специалните обезщетения, независещи от вноски, посочени в член 4, параграф 2а от Регламент № 1408/71, член 10а, параграф 1 от същия регламент предвижда, че:

„Независимо от разпоредбите на член 10 и дял III, посочените в член 4, параграф 2а специални парични обезщетения без вноски се отпускат на лицата, за които се прилага настоящият регламент, само на територията и съобразно законодателството на държавата-членка, в която те пребивават, при условие че тези обезщетения са изброени в приложение IIа. Такива обезщетения се отпускат от и за сметка на институцията по мястото на пребиваване.“

6 В приложение IIa, заглавие „Й Нидерландия“ от Регламент № 1408/71, обезщетенията, които в Нидерландия се отпускат съгласно Wajong, се квалифицират като специални обезщетения, независещи от вноски.

7 Член 7 от Регламент № 1612/68, приет за приложение на разпоредбите на Договора за ЕО относно свободното движение на работници, гласи:

„1. Работник, който е гражданин на държава-членка, не може поради своето гражданство да бъде третиран на територията на друга държава-членка различно от работниците — нейни граждани по отношение на условията за наемане на работа, и в частност, по отношение на трудовото възнаграждение, уволнението и ако остане безработен — на възстановяването или новото наемане на работа.

2. Той има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани.

[...]“

Национална правна уредба

8 Законът за осигуряването за неработоспособност (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering) от 18 февруари 1966 г. (Stb. 1966, № 84, наричан по-нататък „WAO“) урежда осигуряването на заетите лица срещу риска от загуба на възнаграждението вследствие на неработоспособност. Посоченото осигуряване се финансира от дължимите от работодателите вноски, удържани от изплащаните на служителите заплати. За да получат обезщетение съгласно WAO, лицата трябва да са били осигурени към момента на настъпване на неработоспособността.

9 До 1998 г. Законът за въвеждане на общо осигуряване за неработоспособност (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet) от 11 декември 1975 г. (Stb. 1975, № 674, наричан по-нататък „AAW“) предвижда обхващащо всички лица общо задължително осигуряване за финансовите последици от трайна неработоспособност.

10 AAW е заменен, от една страна, със Закона за осигуряването за неработоспособност на самостоятелно заетите лица (Wet arbeidsongeschiktheids-verzekering zelfstandigen) от 24 април 1997 г. (Stb. 1997, № 176, наричан по-нататък „WAZ“), засягащ самостоятелно заетите лица, и от друга — с Wajong, чиято цел е да осигури защита на младежите с увреждания срещу финансовите последици от трайна неработоспособност.

11 Wajong предвижда изплащане на минимално обезщетение на младежите, при които вече е настъпила частична или пълна трайна неработоспособност преди да са били на пазара на труда. За младежи с увреждания се считат местните лица, които към момента на навършване на седемнадесетгодишна възраст вече са били неработоспособни или които са загубили впоследствие работоспособността си, но са следвали курс на обучение в продължение на поне шест месеца през годината, предхождаща деня, в който е настъпила неработоспособността. Обезщетението не може да бъде получавано преди навършването на осемнадесетгодишна възраст.

12 Размерът на изплащаното съгласно Wajong обезщетение зависи от процента на намалена работоспособност — при фиксиран праг от 25 % — и в случай на пълна неработоспособност възлиза на 70 % от законоустановеното минимално възнаграждение. Правото на подобно обезщетение не зависи нито от заплащането на премия или вноска, нито от наличието или липсата на собствени средства. Размерът на обезщетението обаче може да бъде намален, ако ползващото се лице получава трудови доходи или други обезщетения за неработоспособност.

13 Предвиденото в Wajong обезщетение се изплаща от Arbeidsongeschiktheidsfonds jonggehandicapten (Фонд за неработоспособни младежи с увреждания) и се финансира с държавни средства (член 64, буква а) от Wajong).

14 За разлика от AAW, който в това отношение не предвижда никакво ограничение, отпусканото съгласно Wajong обезщетение не може да бъде изплащано, ако получателят не пребивава в Нидерландия. Всъщност член 17, алинея 1 от Wajong предвижда, че „правото на обезщетение за неработоспособност се прекратява [...] в първия ден от месеца, следващ месеца, в който младежът с увреждания се е установил извън Нидерландия".

15 Изключение от посоченото правило е възможно, когато прекратяването на правото на обезщетение води до положение на „особена несправедливост" (член 17, алинея 7 от Wajong).

16 С решение от 29 април 2003 г. UWV уточнява, че „особена несправедливост" е налице, когато императивни съображения налагат на младеж с увреждания да се установи извън Нидерландия и когато с основание може да се очаква, че прекъсването на изплащането на обезщетението ще му причини значителни вреди. За императивни съображения се считат по-специално провеждането на медицинско лечение с определена продължителност, постъпването на длъжност, която предлага определена перспектива за реинтеграция, или необходимостта младежът с увреждания да последва лицата, от които зависи, когато последните са принудени да напуснат Нидерландия.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

17 Г-н Hendrix е роден на 26 септември 1975 г. и е с нидерландско гражданство. Той страда от леко умствено увреждане. На 26 септември 1993 г. му се отпуска

обезщетение съгласно AAW, което от 1 януари 1998 г. е преобразувано в обезщетение съгласно Wajong. Г-н Hendrix продължава да се счита за лице с намалена работоспособност от 80 % до 100 %, тъй като от обективна гледна точка свободният пазар на труда не предлага достатъчно съобразени с неговите умения и способности работни места.

18 От 1 февруари 1994 г. г-н Hendrix заема подходяща длъжност в отдел „Възнаграждения“ на Formido Bouwmarkt в Маастрихт (Нидерландия). Въпреки че получава възнаграждение за тази дейност, той продължава да получава и обезщетението съгласно Wajong, намалено с оглед на неговата заплата. Той е упражнявал трудова дейност единствено в Нидерландия.

19 На 1 юни 1999 г. г-н Hendrix се премества в Белгия, като продължава да работи в Нидерландия. Предвид това с решение от 28 юни 1999 г. UWV решава да преустанови изплащаното на г-н Hendrix обезщетение съгласно Wajong, считано от 1 юли 1999 г., прилагайки по този начин член 17, алинея 1 initio и буква в) от посочения закон, който предвижда, че изплащането на обезщетението се преустановява, считано от първия ден от месеца, следващ месеца, през който младежът с увреждания се е установил извън Нидерландия.

20 С решение от 17 септември 1999 г. UWV обявява за неоснователна жалбата на г-н Hendrix срещу решението от 28 юни 1999 г.

21 С решение от 16 март 2001 г. Rechtbank Amsterdam обявява за неоснователна жалбата, подадена от г-н Hendrix срещу решението от 17 септември 1999 г. Г-н Hendrix обжалва посоченото решение пред Centrale Raad van Beroep.

22 Тъй като счита, че за разрешаването на спора е необходимо тълкуване на общностното право, Centrale Raad van Beroep решава да спре делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли помощта, изплащана съгласно Wajong и посочена в приложение IIa към Регламент № 1408/71, да се счита за специално обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 4, параграф 2a от същия регламент, така че спрямо лице като жалбоподателя в главното производство да следва да се приложи единствено координиращата разпоредба на член 10a от споменатия регламент? За отговора на този въпрос има ли значение фактът, че заинтересованото лице първоначално е получавало, по силата на AAW, помощ за младежи с увреждания, която от 1 януари 1998 г. е преобразувана в помощ съгласно Wajong?

2) Ако отговорът на първия въпрос е положителен, може ли работник да се позове на член 39 ЕО, приложен с член 7 от Регламент № 1612/68, срещу държавата-членка, чийто гражданин е, в случай че е работил единствено във въпросната държава-членка, но пребивава на територията на друга държава-членка?

3) Ако отговорите на първия и втория въпрос са положителни, трябва ли, независимо от случая, от член 39 ЕО, приложен с член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, да се разбира, че е съвместима с последния разпоредба на правен режим, която поставя отпускането или запазването на обезщетение в зависимост от пребиваването на заинтересованото лице на територията на държавата-членка, в която е приложим съответният правен режим, въпреки че посоченият режим предвижда обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 4, параграф 2a от Регламент № 1408/71 и е посочен в приложение IIa към същия?

4) Ако отговорът на първия и втория въпрос е положителен, а отговорът на третия — отрицателен, трябва ли общностното право (включително член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 и член 39 ЕО, както и членове 12 ЕО и 18 ЕО) да се тълкува в смисъл, че характеристиките на Wajong обосновават в достатъчна степен поставянето на условие за пребиваване, засягащо гражданин на Съюза, изцяло обвързан от трудов договор в Нидерландия и по отношение на когото предвид този факт се прилага изключително нидерландското законодателство?“

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

23 С първия си въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали изплащаното съгласно Wajong обезщетение съставлява специално обезщетение, независещо от вноски, което се урежда от разпоредбите на член 4, параграф 2а, във връзка с член 10а от Регламент № 1408/71, от което би следвало, че за неговото отпускане е допустимо да се предвиди условие за пребиваване. Тя иска да установи също така дали е необходимо да се отчита предишното положение на жалбоподателя в главното производство.

Становища, представени пред Съда

24 На първо място жалбоподателят в главното производство поддържа, че единствено обезщетенията, които не са предмет на законодателството, посочено в член 4, параграф 1 от Регламент № 1408/71, могат да се разглеждат като специални обезщетения, независещи от вноски.

25 На второ място той изтъква, че обезщетение, отпускано при наличието на необходимост, съставлява специално обезщетение. Той посочва също, че предвиденото от Wajong обезщетение е предназначено да компенсира намаляване на доходи, произтичащо от настъпването на някой от рисковете по член 4, параграф 1 от Регламент № 1408/71.

26 Жалбоподателят в главното производство добавя, че посоченото обезщетение е било заменено с друго, което е предоставяно съгласно AAW и чието изплащане е можело да бъде прехвърлено. В резултат на това той заключава, че може да се позове на преходните разпоредби, предвидени в член 2 от Регламент (ЕИО) № 1247/92 на Съвета от 30 април 1992 г. за изменение на Регламент № 1408/71 (ОВ L 136, стр. 1), и да иска прехвърляне на изплащането на обезщетението.

27 Ответникът в главното производство счита, че предвиденото с Wajong обезщетение съставлява специално обезщетение, доколкото служи за заместване не на пропуснати доходи (в подобен случай би ставало въпрос за социалноосигурително обезщетение), а на предполагаеми пропуснати доходи, тъй като младежите с увреждания не се приравняват на работници.

28 Нидерландското правителство счита, че посоченото обезщетение съставлява заместващо обезщетение, предвидено за лицата, които не отговарят на осигурителните условия за получаване на обикновено обезщетение за инвалидност.

29 Комисията на Европейските общности смята, че предвиденото с Wajong обезщетение е смесено, тъй като е част както от социалното осигуряване, така и от социалното подпомагане.

30 Следователно посоченото обезщетение било специално, тъй като макар и да покривало същия риск, засягало лица без предходен професионален стаж, които в нито един момент не били, а и не можели да бъдат, осигурявани в съответствие с WAO или със Закона за осигуряването за неработоспособност на самостоятелно заетите лица от 24 април 1997 г.

31 На последно място, според ответника в главното производство, нидерландското правителство и Комисията фактът, че г-н Hendrix е получавал сходно обезщетение по силата на друг текст преди въвеждането на обезщетението съгласно Wajong, не е релевантен.

32 Правителството на Обединеното кралство поддържа, че за да може предвиденото с Wajong обезщетение да бъде квалифицирано като специално обезщетение, независещо от вноски, то трябва да отговаря на материалноправните изисквания, които го превръщат едновременно в специално обезщетение и в обезщетение, независещо от вноски, включено в списъка в приложение IIa към Регламент № 1408/71.

33 Що се отнася до характеристиката „независещо от вноски“ на обезщетението, правителството на Обединеното кралство счита, че тъй като се финансира от публични средства, предвиденото с Wajong обезщетение притежава тази характеристика.

34 Що се отнася до втората част на въпроса, правителството на Обединеното кралство смята, че е без значение фактът, че жалбоподателят в главното производство първоначално е получавал различно и сходно в същото време обезщетение, тъй като посоченото положение не изменя съществото на поставения от препращащата юрисдикция въпрос.

Отговор на Съда

— По първата част на въпроса

35 В Решение от 6 юли 2006 г. по дело Kersbergen-Lap и Dams-Schipper (C-154/05, Recueil, стр. I-6249) Съдът възприема, че обезщетение, изплащано съгласно Wajong, трябва да се счита за специално обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 4, параграф 2а от Регламент № 1408/71.

— По втората част на въпроса

36 В Решение по дело Kersbergen-Lap и Dams-Schipper, посочено по-горе (точка 43), Съдът приема, че лице в положението на жалбоподателя в главното производство не може да се позовава на никакво право на запазване на предимствата, придобити по силата на AAW преди приемането на Wajong. Следователно правните последици (прехвърляемост или непрехвърляемост на изплащаното съгласно Wajong обезщетение), настъпили в резултат от установяването извън Нидерландия, трябва да се разглеждат в светлината на приложимите към момента на новото установяване норми, тоест в светлината на новите разпоредби.

37 Освен това, що се отнася до изведения от член 2 от Регламент № 1247/92 довод на жалбоподателя в главното производство, ако лицата, които преди 1 юни 1992 г. — датата на влизане в сила на посочения регламент — са получавали обезщетението съгласно AAW или са отговаряли на условията за получаването му, могат в съответствие с член 2 от Регламента да продължат да се позовават на принципа за отмяна на клаузите за пребиваване, предвиден в член 10 от Регламент № 1408/71, положението на лицата, между които и жалбоподателят, които са отговаряли на условията едва след посочената дата, се урежда с член 10а от последния регламент (вж. в този смисъл Решение от 11 юни 1998 г. по дело Partridge, C-297/96, Recueil, стр. I-3467, точка 39).

38 Предвид изложеното, на въпроса на препращащата юрисдикция следва да се отговори, че обезщетение като изплащаното по силата на Wajong трябва да се счита за специално обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 4, параграф 2а от Регламент № 1408/71, така че спрямо лица, намиращи се в положението на жалбоподателя в главното производство, трябва да се прилага единствено координиращата разпоредба на член 10а от този регламент, а изплащането на обезщетението може да бъде ограничено до лицата, пребиваващи на територията на държавата-членка, която изплаща посоченото обезщетение. Обстоятелството, че заинтересованото лице е получавало порано обезщетение за младежи с увреждания, чието изплащане е можело да бъде прехвърлено, не влияе върху прилагането на посочените разпоредби.

По втория и третия въпрос

39 С втория и третия си въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали жалбоподателят в главното производство може да се позове на член 39 ЕО, приложен с член 7 от Регламент № 1612/68, и ако да, дали в неговия случай посочените текстове допускат прекъсване на изплащането на обезщетението съгласно Wajong, поради това че е напуснал Нидерландия.

Становища, представени пред Съда

40 Жалбоподателят в главното производство смята, че трябва да бъде разглеждан като работник, упражнил правото си на свободно движение по смисъла на общностното право. Той се позовава по-специално на дело Terhoeve (Решение от 26 януари 1999 г., C-18/95, Recueil, стр. I-345), в което Съдът приема, че всеки гражданин на Общността, който се възползва от правото си на свободно движение на работници и упражнява професионална дейност в друга държава-членка, попада в приложното поле на Регламент № 1612/68 независимо от местопребиваването и гражданството си. Той подчертава също, че по дело Meints (Решение от 27 ноември 1997 г., C-57/96, Recueil, стр. I-6689) Съдът

отсъжда, че Регламент № 1612/68 забранява предоставянето на социално предимство да бъде подчинено на условието получателят да пребивава на територията на държавата-членка, която трябва да му изплаща обезщетението.

41 Ответникът в главното производство признава, че физическо лице може също да се позове на член 39 ЕО срещу държавата-членка, на която е гражданин, ако е упражнило своето право на свободно движение (вж. по-специално Решение по дело Terhoeve, посочено по-горе, точки 27 и 28). Той обаче изтъква, че упражняването на това право трябва да е свързано с преместване в друга държава-членка с цел упражняване или продължаване на икономическа дейност или поне да е във връзка с професионална дейност, бъдеща или не.

42 Положението на г-н Hendrix обаче не било такова. Последният действително напуснал своята държава на произход, но не за да упражнява професионална дейност в друга държава-членка, а единствено за да пребивава в нея. Тъй като никога не е работил извън Нидерландия, той никога не е упражнявал своето право на свободно движение. Според ответника в главното производство член 39 ЕО следва да се тълкува с оглед на извода на Съда, възприет в Решение от 26 януари 1993 г. по дело Werner (C-112/91, Recueil, стр. I-429) във връзка със свободата на установяване. В посоченото решение Съдът приема, че пребиваването в една държава-членка без установяване в нея само по себе си не представлява достатъчен чуждестранен елемент, за да е възможно позоваване на член 43 ЕО.

43 Нидерландското правителство и Комисията по същество изтъкват доводи като тези на ответника в главното производство.

44 Правителството на Обединеното кралство отбелязва също, че разрешението в посоченото по-горе решение по дело Terhoeve не е приложимо към обстоятелствата по главното производство. То счита, че г-н Hendrix не може да бъде разглеждан като работник, упражнил своето право на свободно движение, и изтъква по-специално, освен възприетото в решението по

посоченото по-горе дело Werner разрешение, и точки 93—97 от Заключение на генералния адвокат Jacobs по дело Hoever и Zachow (Решение от 10 октомври 1996 г., C-245/94 и C-312/94, Recueil, стр. I-4895). Според генералния адвокат Регламент № 1612/68 се прилага единствено спрямо работниците, които са граждани на една държава-членка, но работят в друга държава-членка. Следователно, предвид положението на г-н Hendrix, няма основание той да се счита за работник, който е упражнил своето право на свободно движение и поради това може да се ползва от разпоредбите на Регламент № 1612/68.

Отговор на Съда

45 Според фактите по главното производство от 1 февруари 1994 г. г-н Hendrix е служител в магазин от типа „направи си сам“ в Нидерландия. На 1 юни 1999 г. г-н Hendrix се премества в Белгия, но на първо време запазва работата си в същия магазин в Нидерландия, където получава по-ниско възнаграждение от законоустановената минимална заплата. Посоченото възнаграждение се допълва от изплащаното по силата на Wajong обезщетение. Тъй като с решение от 28 юни 1999 г. UWV спира изплащането на посочените обезщетения, считано от 1 юли 1999 г, а работодателят отказва да увеличи възнаграждението, трудовото правоотношение е прекратено. От 5 юли 1999 г. обаче г-н Hendrix е назначен в друг магазин от типа „направи си сам“, където получава законоустановената минимална заплата. През 2001 г. г-н Hendrix отново се установява в Нидерландия.

46 Следователно при възникването на спора по главното производство неговото положение е това на работник, който продължавайки да работи като нает лице в своята държава на произход, премества пребиваването си в друга държава-членка и впоследствие е нает на друга длъжност в своята държава на произход. Тъй като след като се установява в Белгия г-н Hendrix продължава да работи в Нидерландия, а по-късно сменя работодателя си в същата държава, той придобива качеството на работник мигрант и на това основание попада за целия период, разглеждан в спора по главното производство, а именно от юни 1999 г. до 2001 г., в приложното поле на общностното право, и по-специално в приложното поле на разпоредбите относно свободата на движение на работници (Решение от 21 февруари 2006 г. по дело Ritter-Coulais, C-152/03, Recueil, стр. I-1711, точки 31 и 32 и Решение от 18 юли 2007 г. по дело Hartmann, C-212/05, Сборник, стр. I-6303, точка 17).

47 В съответствие с член 7 от Регламент № 1612/68 работниците мигранти се ползват със същите социални предимства като предоставяните на националните работници. Според постоянна съдебна практика понятието „работник" в посочената разпоредба обхваща пограничните работници, които могат да се позоват на нея на същото основание като всеки друг работник, до който се отнася тази разпоредба (вж. в този смисъл Решение по дело Meints, посочено по-горе, точка 50, Решение от 8 юни 1999 г. по дело Meeusen, C-337/97, Recueil, стр. I-3289, точка 21 и Решение по дело Hartmann, посочено по-горе, точка 24).

48 Колкото до понятието „социално предимство", към което препраща член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, то обхваща всички предимства, които независимо дали са свързани с трудов договор, обикновено се признават на националните работници главно поради качеството им на работници или само поради факта на тяхното обичайно пребиваване на национална територия и чието разширяване, така че да бъдат включени работниците мигранти, може да улесни мобилността им в Общността (Решение от 27 март 1985 г. по дело Hoeckx, 249/83, Recueil, стр. 973, точка 20 и Решение от 12 май 1998 г. по дело Martínez Sala, C-85/96, Recueil, стр. I-2691, точка 25).

49 Изплащано по силата на Wajong обезщетение е предимство, признато на работниците, които поради болест или недъг не могат да получат чрез положения от тях труд онова, което лице в добро здраве и със същото образование и опит обичайно получава за труда си. Следователно както преценява препращащият съд, разглежданото обезщетение съставлява социално предимство по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68.

50 Съдът обаче приема, че държава-членка не може да подчинява предоставянето на социално предимство по смисъла на споменатия член 7 на условието ползващите се от него лица да пребивават на националната ѝ територия (решения по дело Meints, точка 51 и по дело Meeusen, точка 21, посочени по-горе).

51 Вярно е, че изплащаното по силата на Wajong обезщетение се числи към специалните обезщетения, независещи от вноски, съгласно член 4, параграф 2а, във връзка с член 10а от Регламент № 1408/71, чието получаване може законно да бъде ограничено до лицата, които пребивават на територията на държавата-членка, чието законодателство предвижда това обезщетение, както и че член 42, параграф 2 от Регламент № 1612/68 предвижда, че последният „не засяга мерките, взети съгласно член 51 от Договора (понастоящем след изменението член 42 ЕО)“, както е случаят на регламентите за координиране като Регламент № 1408/71.

52 Все пак, както Съдът последователно е приемал, разпоредбите на Регламент № 1408/71, приети в приложение на член 42 ЕО, трябва да се тълкуват с оглед на целта на посочения член, която е да спомогне за установяването на възможно най-пълна свобода на движение на работниците мигранти (Решение от 8 март 2001 г. по дело Jauch, C-215/99, Recueil, стр. I-1901, точка 20).

53 В това отношение в специфичната област на предоставянето на социални предимства член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 е особен израз на правилото за равно третиране по член 39, параграф 2 ЕО и трябва да се тълкува по същия начин както член 39, параграф 2 ЕО (вж. Решение от 23 февруари 2006 г. по дело Комисия/Испания, C-205/04, все още непубликувано в Recueil, точка 15).

54 От това следва, че условието за пребиваване с оглед на получаването на обезщетението, изплащано по силата на Wajong, може да се противопостави на лице в положението на г-н Hendrix единствено ако е обективно оправдано и съразмерно на следваната цел.

55 Както Съдът обаче отбелязва в точка 33 от Решение по дело Kersbergen-Lap, посочено по-горе, обезщетението, изплащано по силата на Wajong, е тясно свързано със социално-икономическия контекст на съответната държава-

членка, тъй като е в зависимост от минималната работна заплата и от жизненото равнище в Нидерландия. Освен това посоченото обезщетение се числи към специалните обезщетения, независещи от вноски, посочени в разпоредбите на член 4, параграф 2а и член 10а от Регламент № 1408/71, които лицата, спрямо които се прилага посоченият регламент, получават единствено на територията на държавата-членка, в която пребивават, и съгласно законодателството на тази държава. От това следва, че само по себе си условието за пребиваване, предвидено в националното законодателство, е обективно оправдано.

56 Освен това прилагането на посоченото условие не трябва да накърнява правата, които лице в положението на г-н Hendrix черпи от свободното движение на работници, повече от необходимото за осъществяване на следваната от националния закон легитимна цел.

57 От тази гледна точка трябва да се изтъкне, че както бе отбелязано в точка 15 от настоящото решение, националното законодателство изрично предвижда, че може да се допусне изключение от условието за пребиваване, когато последното води до „особена несправедливост". Според трайно установена съдебна практика националните юрисдикции трябва, доколкото е възможно, да тълкуват националното право в смисъл, който не противоречи на изискванията на общностното право (Решение от 13 ноември 1990 г. по дело Marleasing, C-106/89, Recueil, стр. I-4135, точка 8 и Решение от 5 октомври 2004 г. по дело Pfeiffer и др., C-397/01—C-403/01, Recueil, стр. I-8835, точка 113). Следователно препращащият съд трябва да се увери, че в обстоятелствата по съответното делото поставянето на условие за пребиваване на национална територия не води до подобна несправедливост, като се има предвид че г-н Hendrix е упражнил своето право на свободно движение на работниците и че е запазил икономическите си и социални връзки с Нидерландия.

58 В резултат на това предвид изложеното на препращащата юрисдикция следва да се отговори, че член 39 ЕО и член 7 от Регламент № 1612/68 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която прилага член 4, параграф 2а и член 10а от Регламент № 1408/71 и предвижда, че специално обезщетение, независещо от вноски, включено в приложение IIа към последния регламент, може да се отпусне единствено на лицата,

пребиваващи на национална територия. Все пак прилагането на тази уредба не трябва да накърнява правата на лице, намиращо се в положение като това на жалбоподателя в главното производство, повече от необходимото за осъществяване на следваната от националния закон легитимна цел. Националният съд, който трябва, доколкото е възможно, да тълкува националния закон в смисъл, който не противоречи на общностното право, следва да отчете поспециално факта, че работникът в разглеждания случай е запазил всичките си икономически и социални връзки в държавата-членка на произход.

По четвъртия въпрос

59 В контекста на този въпрос препращащата юрисдикция иска да се установи дали приложимите към европейското гражданство норми могат да поставят под въпрос нормата, съгласно която изплащането на специално обезщетение, независещо от вноски, като предвиденото във Wajong, не може да се прехвърля.

60 Както бе отбелязано във връзка с отговора на предходните въпроси, гражданин на държава-членка в положението на г-н Hendrix попада в приложното поле на разпоредбите на Договора относно свободното движение на работници.

61 От постоянната съдебна практика обаче е видно, че член 18 ЕО, който формулира по общ начин правото на всеки гражданин на Съюза свободно да се придвижва и да пребивава на територията на държавите-членки, се конкретизира в член 39 ЕО относно свободното движение на работници (вж. Решение от 26 ноември 2002 г. по дело Olazabal, C-100/01, Recueil, стр. I-10981, точка 26 и Решение от 26 април 2007 г. по дело Alevizos, C-392/05, Сборник, стр. I-3505, точка 66).

62 Ето защо доколкото главното производство попада в обхвата на последната разпоредба, не е необходимо Съдът да се произнесе по тълкуването на член 18 ЕО (вж. Решение по дело Oteiza Olazabal, точка 26 и Решение по дело Alevizos, точка 80, посочени по-горе) и следователно да отговаря на четвъртия въпрос.

По съдебните разноски

63 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **Обезщетение като изплащаното по силата на Закона за подпомагане при неработоспособност на младежи с увреждания (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) от 24 април 1997 г. трябва да се счита за специално обезщетение, независещо от вноски, по смисъла на член 4, параграф 2а от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. относно прилагането на схеми за социална сигурност на заети лица, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията си, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 година, изменен с Регламент (ЕО) № 1223/98 на Съвета от 4 юни 1998 година, така че спрямо лица, намиращи се в положението на жалбоподателя в главното производство, трябва да се прилага единствено координиращата разпоредба на член 10а от този регламент, а изплащането на обезщетението може да бъде ограничено до лицата, пребиваващи на територията на държавата-членка, която изплаща посоченото обезщетение. Обстоятел-**

ството, че заинтересованото лице е получавало по-рано обезщетение за младежи с увреждания, чието изплащане е можело да бъде прехвърлено, не влияе върху прилагането на посочените разпоредби.

2) **Член 39 ЕО и член 7 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която прилага член 4, параграф 2а и член 10а от Регламент № 1408/71 в редакцията му, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97, изменен с Регламент (ЕО) № 1223/98, и предвижда, че специално обезщетение, независещо от вноски, включено в приложение IIа към последния регламент, може да се отпуска единствено на лица, пребиваващи на национална територия. Все пак прилагането на тази уредба не трябва да накърнява правата на лице, намиращо се в положение като това на жалбоподателя в главното производство, повече от необходимото за осъществяване на следваната от националния закон легитимна цел. Националният съд, който трябва, доколкото е възможно, да тълкува националния закон в смисъл, който не противоречи на общностното право, следва да отчете по-специално факта, че работникът в разглеждания случай е запазил всичките си икономически и социални връзки в държавата-членка на произход.**

Подписи